

Пад знакам Страціма...

Бягучы год адметны для Літаратурнага музея Максіма Багдановіча ва ўсіх сэнсах. Гэта і юбілей установы і, канешне, 130-годдзе самога Максіма. Знакавыя падзеі, цікавыя ініцыятывы аматараў творчасці паэта, знаходкі і маленькія адкрыцці здараюцца з зайздроснай рэгулярнасцю. Некаторыя з іх маюць вялікі розгалас, іншыя застаюцца з той ці іншай прычыны незаўважанымі, таму прапануем невялікі дайджэст таго, што адбываецца ў жыцці музея і агулам у багдановічазнаўстве.

Сшытак-4

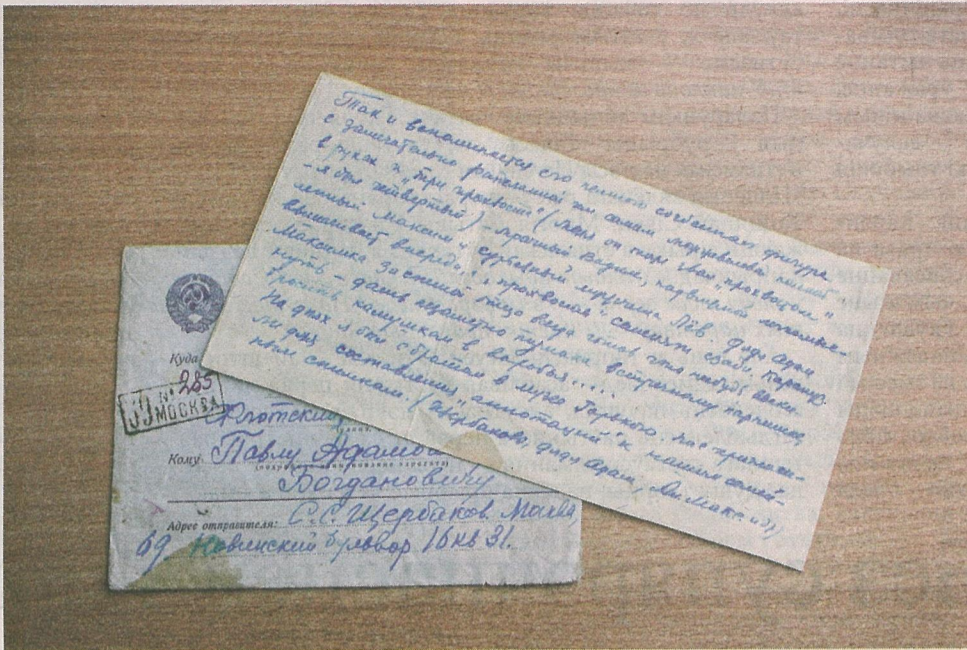
Не варта думаць, што якое-небудзь выданне падвядзе канчатковую рысу ў даследаванні жыцця Максіма Багдановіча, хутчэй такія кнігі можна параўнаць з пэўнымі вехамі, за якімі адкрываюцца новыя даследчыцкія гарызонты. І гэта добра ілюструе праца над чарговым «Сшыткам архіўных матэрыялаў», якая зараз вядзецца ў музеі.

Акрамя збірання і захоўвання артэ-фактаў, звязаных з жыццём паэта, супрацоўнікі музея імкнуцца ўводзіць у навуковы ўжытак інфармацыю, якую змяшчаюць шматлікія дакументы і эпістальная спадчына сваякоў Багдановіча і даследчыкаў-багдановічазнаўцаў з фондаў ЛММБ.

Гэта нечаканыя ўспаміны, факты з гісторыі ўшанавання памяці Максіма Багдановіча і шматлікія ўскосныя звесткі, дзякуючы якім мы можам праз гады аднавіць той ці іншы момант яго жыцця з вялікай ступенню праўдзівасці.

Былі выяўлены цікавыя факты пра кнігі, якія належалі паэту. Гэта дазваляе аднавіць яго палічку беларускі — выданняў, па якіх Максім Багдановіч знаёміўся з актуальнай беларускай літаратурай. Некаторыя кнігі ён атрымліваў ад аўтараў з дароўнымі надпісамі — як, напрыклад, ад Антона Грыневіча «Віеіагускіе ріеіні з потамі», дасланую Максіму ў 1910 годзе з рэдакцыі «Нашай Нівы». Да юбілею паэта плануецца выстаўка, на якой аналагічныя «бібліятэчцы» кнігі можна будзе пабачыць на свае вочы.

У даследчыцкай рабоце прымаюць удзел і родзічы аўтара «Вянка». Так, Максім Бараховіч з Ніжняга Ноўгарада сумесна з супрацоўніцай музея Ірынай Мышкавец паступова знаёмяць нас з лістамі Соф'і Арнольдавай, знаёмай сям'і Багдановічаў. Частка звестак прадстаўлена ў сёлетнім выданні серыі «ЖЗЛБ», але ў поўным варыянце іх можна будзе прачытаць менавіта ў «Сшытку...». Часам жыццё радзіны выяўляецца ў іх у зусім нечаканым святле: «Марілька пісала пільна з просьбай і помачі. Пробывшы год бросіла семінарыю не держа экз.<аменов>, увлекшись Ад.<амом> Ег.<оровичем>. В периоды семейных неполадок неоднократно порывалась бросить семью. Я уже служила, когда она обращалась ко мне с младенческими просьбами прислать ей 25 р., чтобы уйти

Ліст Сяргея Шчарбакова да Паўла Багдановіча.

от Ад.<ама> Ег.<оровича>. Я отчетливо помню свои письма к ней, в кот.<орых> я доказывала нечёмность её чрезмерного самолюбия и излишней обидчивости на сдержанность выражений Ад.<ама> Ег.<оровича>. По-моему, она была оч.<ень> неуравновешенной и испорчена скверным приютским воспитанием, на придачу здоровье её было плохо» (Ліст Соф'і Арнольдавай да Веры Кунцэвіч).

Упершыню будуць прадстаўлены ўспаміны сябра сям'і Сяргея Шчарбакова пра Адама Ягоравіча Багдановіча і яго дзетак: «Так и вспоминается его немного согбенная фигура с замечательно разделанной им самим можжевеловой палкой в руках и "три прохвоста" (меня от тоже звал "прохвостом" — я был четвертый) — мрачный Вадим, подвижный легкомысленный Максим и [...] мужичина Лёв. Дядя Адам вышагивает впереди, а "прохвосты" семянят сзади. Карапуз Максимка за спиной отца всегда готов чтонибудь выкинуть — дать незаметно тумака встречному парнишке, бросить камушком в воробья...»

Акаўнт музея Максіма Багдановіча

Трапіць у наш музей анлайн і падрабязней даведацца пра герояў нашай экспазіцыі дазваляе праект #фотавытрымка.

Музейныя фонды папаўняюцца новымі прадметамі, а багдановічазнаўства — новымі фактамі, #ні дня без адкрыцця — менавіта пад такім хэштэгам на старонках музея ў сацыяльных сетках з'яўляюцца новыя матэрыялы пра Максіма Багдановіча і яго атачэнне. Радасна, што інфанагоды знаходзяць не толькі супрацоўнікі музея, але і нашы сябры — гісторыкі, архівісты, літаратуразнаўцы і проста апантанія беларускай справай людзі.

Вынікі навуковых росшукаў і даследаванняў, кожны зможа прадставіць напрыканцы лістапада на традыцыйнай міжнароднай канферэнцыі, прысвечанай

Багдановічу. Усіх зацікаўленых заклікаем сачыць за абвесткамі, рыхтаваць даклады і падаваць заяўкі для ўдзелу.

Супрацоўнікі музея з вялікай павагай ставяцца да папярэднікаў, тых хто закладаў падмурак навуковых ведаў пра Максіма. Мы падкрэсліваем гэта і на выставачных праектах і лекцыях. Сёлета да 80-годдзя адной з самых трагічных старонак беларускай гісторыі мы падрыхтавалі шэраг матэрыялаў #франтавікі багдановічазнаўцы, каб пазнаёміць чытача з перыпетыямі ваеннага лёсу такіх аўтараў, як Алесь Бачыла, Рыгор Бярэзкін, Юліян Пшыркоў. Містычнае супадзенне — якраз да публікацыі ад сваякоў у фонды паступіў комплекс франтавых лістоў Міколы Грынчыка, юнага, але ўжо скалечанага вайной чалавека — сапраўднае эпістальнае драма, сведка свайго часу.

Паэзія кропак

За паўсядзённым бегам жыцця мы часта не задумваемся, што некаторыя пазбаўлены самых звыклых радасцей. Адчуць гэта як ніколі можна ў супрацы з людзьмі з абмежаванымі магчымасцямі. Летась у музеі Максіма адбылася выстаўка Васіля Зянько «Паэзія кропак». Гэта карціны, на якіх паэзію Багдановіча можна чытаць шрыфтам Брайля, а таксама знаёміцца на вобразамі вершаў. Сёлета выстаўка падарожнічае па рэгіёнах, а неўзабаве будзе прадстаўлена ў спецыялізаваных установах для дзетак з парушэннямі зроку. З гэтай нагоды для павышэння кваліфікацыі супрацоўнікаў у маі быў праведзены семінар «Музей для ўсіх».

У межах мерапрыемства былі прэзентаваны даклады спецыялістаў па пытаннях інклюзіі адпаведных катэгорый

наведвальнікаў у культурніцкія праекты і практычныя рэкамендацыі па паляпшэнні якасці абслугоўвання людзей з абмежаванымі магчымасцямі ў сферы культуры.

З выступленнямі і рэкамендацыямі спецыялістаў і аўтараў інклюзіўных праектаў, інфармацыяй пра рэалізацыю і бягучыя актыўнасці ў сферы інклюзіі ў Беларусі, а таксама з пытаннямі безбар'ернага асяроддзя можна пазнаёміцца на сайце Дзяржаўнага музея гісторыі беларускай літаратуры і ютуб-канале музея Багдановіча. Інфармацыя, прадстаўленая ў матэрыялах, будзе карыснай для ўсіх устаноў культуры і адукацыі, якія жадаюць палепшыць работу са спецыяльнай аўдыторыяй.

Пад крылом...

Юбілейны год нельга ўявіць без маштабных выставачных праектаў. І сёлета ён будзе сапраўды адметным. Бо на выстаўцы «Пад крылом Страціма», якая адкрыецца 30 верасня, будуць прадстаўлены ўнікальныя рэчы Максіма Багдановіча з розных куткоў Беларусі. Так сталася, што збор спадчыны Максіма быў распачаты задоўга да стварэння яго музея. Самыя рэчы сям'і і самога паэта трапілі ў самую розныя ўстановы краіны. Гэта і Нацыянальны гістарычны музей, і Дзяржаўны архіў-музей літаратуры і мастацтва, і Нацыянальная бібліятэка Беларусі, нават Гродзенскі дзяржаўны гісторыка-археалагічны музей.

На 2021 год прыпадае яшчэ адна знакавая лічба — 105 гадоў з часу вяртання Багдановіча на радзіму і, адпаведна, напісання паэмы «Страцім-лебедзь». Менавіта вакол яе пабудаваны канцэпт выстаўкі.

У творы раскрываецца біблейская тэма сусветнага наваднення, міфічная птушка Страцім-лебедзь загінула, і ад яе не засталася нашчадкаў. Прамых нашчадкаў роду Багдановічаў таксама не засталася. Але захавалася памяць пра іх. І наш абавязак — захоўваць яе, каб людзі звярталіся да творчасці Максіма, а беларусы не зніклі як той міфічны лебедзь.

Год працягваецца, і нас яшчэ чакае шмат цікавых падзей. Сачыце за абвесткамі і самі выступайце з ініцыятывамі, бо Максім Багдановіч варты таго, каб слова пра яго было пачутае.

Міхал БАРАНОЎСКІ,
фота даслана аўтарам

Музей для ўсіх: семінар па пытаннях інклюзіі і безбар'ернага асяроддзя.

Адкрыў для сябе скарбы нацыянальнай літаратуры

